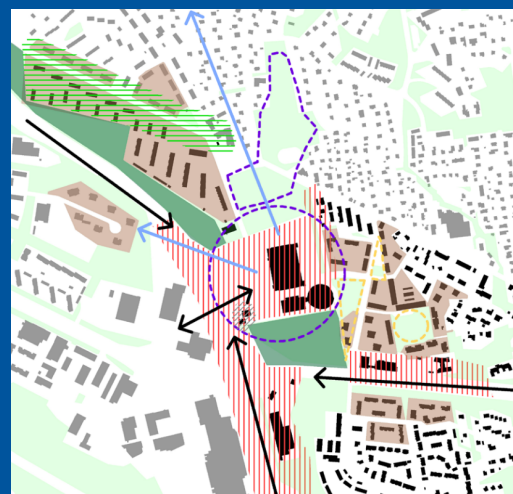

Hakametsän urheilualue; asemakaavan vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan ja rakennettuun ympäristöön
Varjostustarkastelu

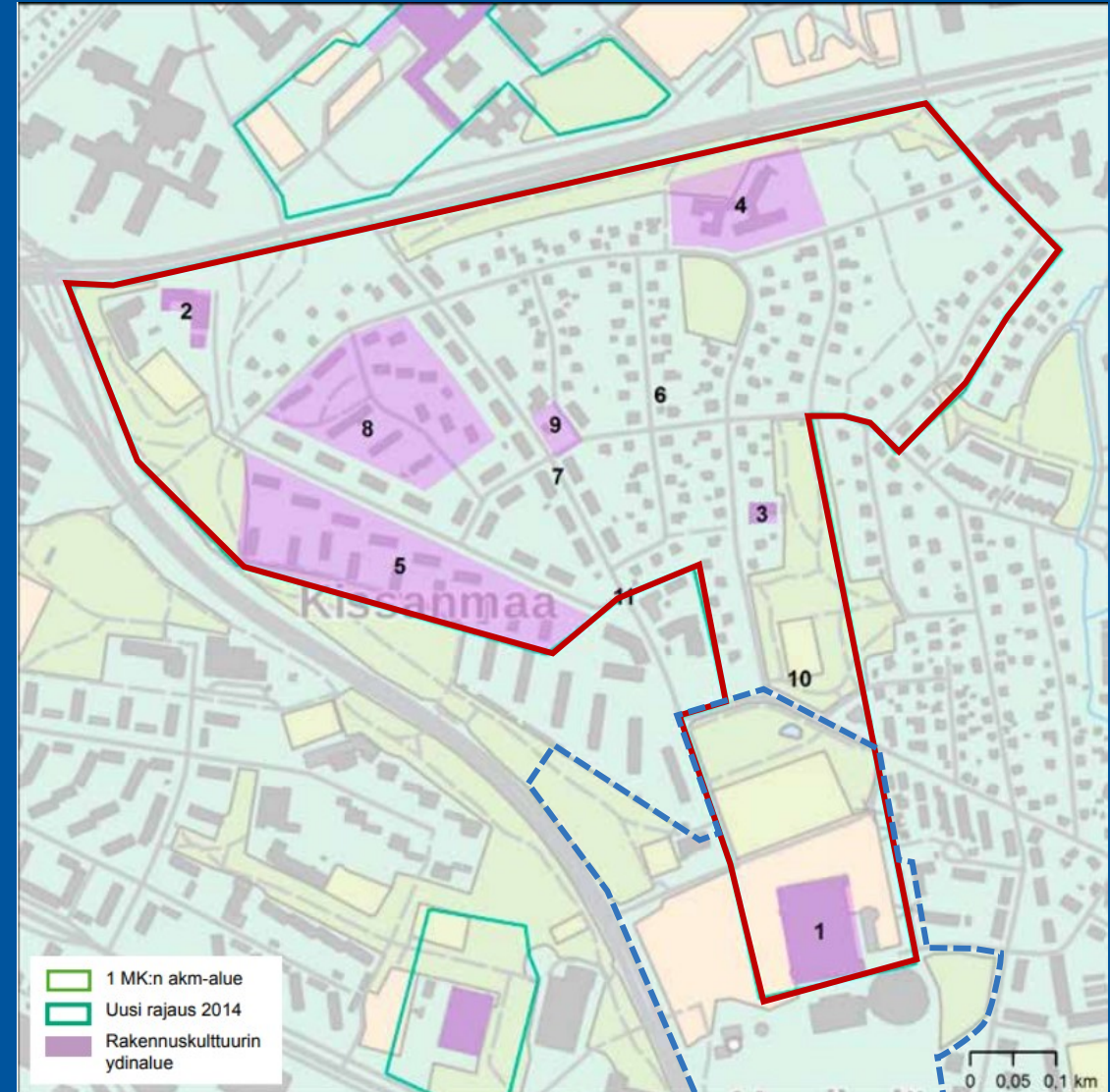
Maakunnalliset arvot

Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (Selvitys, Pirkanmaan maakuntaliitto 2016)

Kartalla näkyy purppuranpunaisella rajattuna maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kissanmaa-Hipposkylä-Hakametsän jäähalli.

Hakametsän urheilualueen asemakaavan 8792 suunnittelualue on rajattu kuvaan tummansinisellä katkoviivalla.

Kaava-alueelta kokonaisuuteen kuuluu Tartonpuisto sekä jäähalli, joka on merkitty maakunnallisesti arvokkaan rakennuskulttuurin ydinalueeksi (lila väri).

Kaavan vaikutukset maakunnallisiin arvoihin

Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (Selvitys, Pirkanmaan maakuntaliitto 2016)

Selvityksessä alueen arvot ja ominaispiirteet on kuvattu seuraavasti:

- rakennusmääräykset: eri talotyyppien yhtenäinen mittakaava ja massoittelu (Kissanmaa)
- asuinrakennusten ja rakennusmassojen sijoittelu tonteille, puutarhapihat (Kissanmaa)
- kaupunkiin saapuminen idästä: Kosken maantien historiallinen tielinja, katunäkymät, kortteleiden muodot
- Jäähallin asema kaupunkikuvassa, väljyys hallin ympärillä, näkymät Kissanmaalta jäähallille, jäähallin näkyminen Hervannan valtaväylällä
- väljä vihreä kaupunkikuva, metsäiset puistot

Asemakaavan mukaisen rakentamisen vaikutukset maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen arvoihin ja ominaispiirteisiin:

Ei vaikutuksia Kissanmaan rakennuksiin tai tontteihin. Näkymät Kissanmaankadulta ja Karhunkadulta etelää kohti muuttuvat.

Koskenmaantien historiallinen tielinja säilyy. Katunäkymiin tulee muutoksia uuden rakentamisen myötä.

Jäähalli saa asemakaavassa suojelumerkinnän. Väljyys hallin ympärillä vähenee, mutta sen asema itsenäisenä, tunnistettavana rakennuksena säilyy. Jäähalli on edelleen nähtävissä tärkeimmistä näkymäsuunnista Kissanmaankadulta ja Hervannan valtaväylän suunnalta.

Kaava-alueen kaupunkikuva tiivistyy. Tartonpuiston ja Uudenkylänpuiston pinta-alat pienenevät nykyisestä, mutta kaupunkikuvan väljyyttä ja vehreyttä säilyy Tartonpuiston pohjoisosassa. Puustoa ja kasvillisuutta on esitetty lisättäväksi kaikilla suunnitelman myötä muodostuvilla puisto- ja aukioalueilla. Metsäaluetta säilyy laajasti.

Rakennetun ympäristön paikalliset arvot

*Kaupunkikuva- ja kulttuuriympäristöselvitys,
WSP Oy, 2014*

Hakametsän täydennysrakentamisen yleissuunnittelun yhteydessä laaditussa kaupunkikuva- ja kulttuuriympäristöselvityksessä on rakennetusta ympäristöstä arvioitu myös paikalliset arvokohteet. Johtopäätökset on koottu tähän esitykseen. Selvitys kokonaisuudessaan on kaava-aineiston liitteenä.

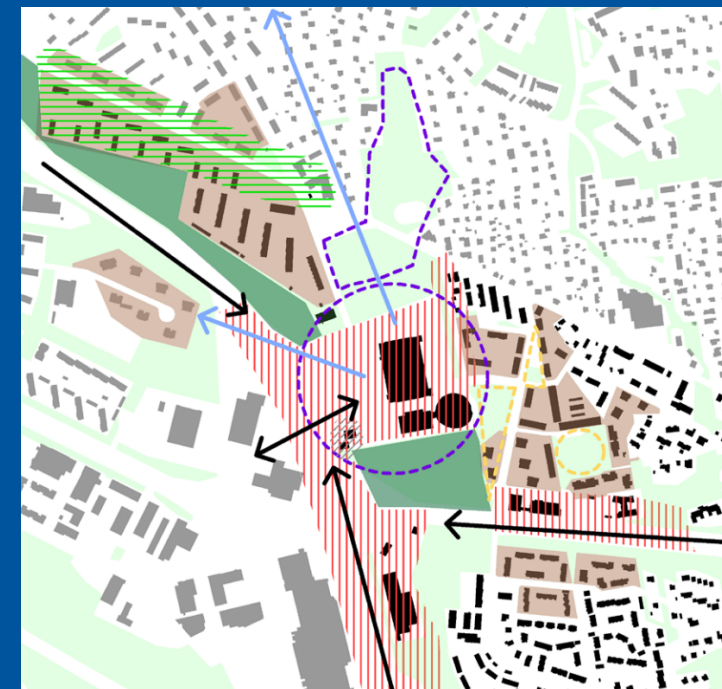
Selvityksen laatimisen jälkeen on tapahtunut muutoksia esim. Hipposkylän ja Kalevan itäreunalla, mutta Hakametsän sporttikampuksen kaava-alueella ja sen välittömässä ympäristössä olosuhteet vastaavat edelleen selvityksen ajankohtaa.

Vuoden 2014 selvityksessä on huomioitu seuraavat aiemmat selvitykset ja inventoinnit:

- Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998 (TKR)
- Hipposkylän korttelikortit 2010
- Asuinalueiden inventointi ja arvottaminen (1940-1960-luvut). Hipposkylä, Rantaperkiö, Rahola, Järvensivu, Taatala ja Rautaharkko (2011)
- Kissanmaa, rakennetun ympäristön inventointi 2007. (Hinnerichsen)

Rakennetun ympäristön paikalliset arvot

Kaupunkikuva- ja kulttuuriympäristöselvitys, WSP Oy, 2014

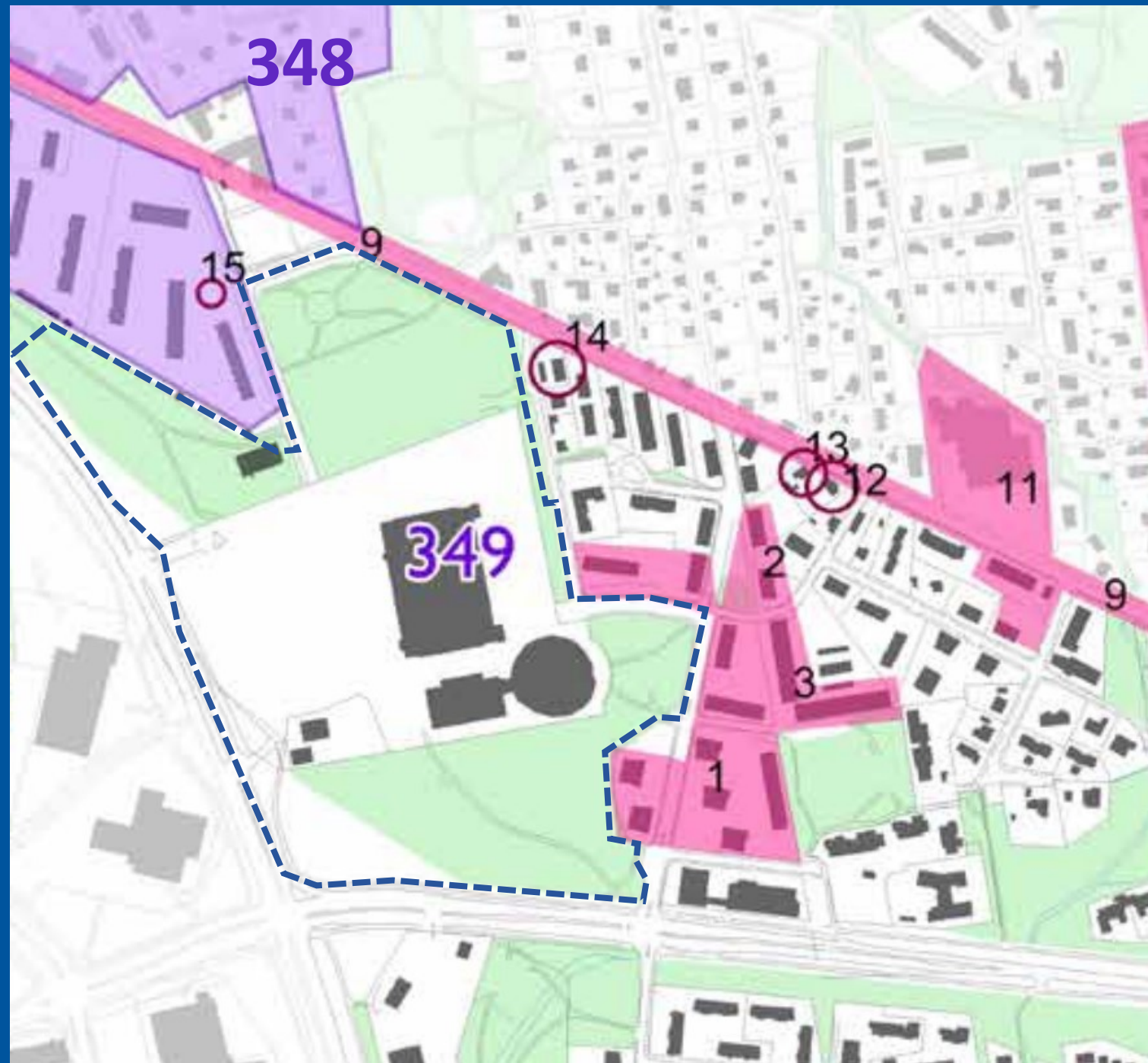

Selvityksen johtopäätökset on koostettu yllä oleviin teemakarttoihin; paikalliset arvokohteet (vasemmalla), rakennetun ympäristön arvot ja ominaispiirteet (keskellä) sekä kaupunkikuvallinen analyysi (oikealla). Seuraavilla sivuilla on avattu selvityksen johtopäätöksiä, teemakarttojen sisältöä ja selvitystietojen perusteella tunnistettuja asemakaavan vaikutuksia kaupunkikuvaan ja rakennetun ympäristön paikallisiin arvoihin.

Kohteet, joilla on paikallista arvoa

Asemakaavan suunnittelu- ja lähivaikutusalue

1. AUSA-talot
2. Uudenkylänkatu 8 ja 12
3. Keltinkatu 4-6
9. Koskenmaantie
14. Tammisen leipomo / Vilkmanin talo, Takahuhdintie 12
15. Taideteos Naula Kissantassun korttelissa
348. Kissanmaa (maakunnallisesti arvokas kohde, käsitelty sivulla 3)
349. Hakametsän jäähalli (maakunnallisesti arvokas kohde, käsitelty sivulla 3)

Paikalliset arvokohteet

- kohteeseen liittyy useita paikallisia arvoja
- kohteeseen liittyy paikallisia arvoja
- kohteeseen liittyy jotakin paikallisesti arvokasta

1. AUSA-talot •••

Uudenkylänkatu 1, 3, 4, 6 ja 7

Rakennusliike Aulis Saarinen ja arkkitehtuuritoimisto Erkki Karvala ja Matti Silvennoinen, 1970-73

Arvot: alueellinen yhtenäisyys, paikallinen identiteetti, asemakaavaratkaisu, arkkitehtuuri.

Tiettävästi Suomen ensimmäiset tilaelementtikerrostalot. Rakennukset on rakennettu rakennusmestari Aulis Saarisen jo 1960-luvulla kehittämällä AUSA -tilaelementtijärjestelmällä, jonka ideana oli koota tehtaalla mahdollisimman pitkälle valmiiksi yksi tai kaksi huonetta käsittäviä putkimaisia tilaelementtejä. Uudenkylänkadun kokonaisuus on ainoa Suomessa AUSA -tilaelementeillä toteutettu suurempi kokonaisuus ja siksi erityisen arvokas.

2. Uudenkylänkatu 8 ja 12 •••

Arkkitehti Gunnar Strömmer 1967 ja 1964.

Arvot: alueellinen yhtenäisyys, identiteetti, asemakaavaratkaisu, suunnittelijalle harvinainen asuntorakentamisen kohde

Uudenkylänkatu 8 ja 12 ovat arkkitehti Gunnar Strömmerin suunnittelema. Gunnar "Goony" Strömmer oli tamperelainen arkkitehti, joka tunnettiin laajalti myös jazzpianistina. Hänen isänsä oli arkkitehti Bertel Strömmer. Gunnar Strömmer toimi paitsi isänsä arkkitehtitoimistossa myös Tampereen kaupungin asemakaava-arkkitehtina (1966-77). Gunnar Strömmer ei suunnitellut kovinkaan monia asuinrakennuksia. Rakennukset on sijoitettu Uudenkylän ensimmäisen asemakaavan (v.1958) mukaisesti Keltinaukion viereen siten, että ne rajaavat viheraluetta ja jatkavat tilarajoihin perustunutta, Uudenkylänkadun linjauksesta poikkeavaa koordinaatistoa.

Paikalliset arvokohteet

- kohteeseen liittyy useita paikallisia arvoja
- kohteeseen liittyy paikallisia arvoja
- kohteeseen liittyy jotakin paikallisesti arvokasta

3. Keltinkatu 4-6 •••

Arkkitehtitoimisto Jarmo Kervinen 1965

Arvot: alueellinen yhtenäisyys, identiteetti, asemakaavaratkaisu

Vaaleanpunaiset kerrostalot ovat arkkitehtitoimisto Jarmo Kervisen suunnittelemia (Seppänen 2010). Rakennukset ovat valmistuneet tammikuussa 1965 ja toteuttavat Uudenkylän toista asemakaavaa vuodelta 1965.

9. Koskenmaantie •••

Arvot: identiteetti, ympäristö- ja miljöoarvo

Koskenmaantie on ollut vanhastaan kulkureitti Takahuhdin ja Tammerkosken kylien välillä. Vanha tienlinjaus näkyy edelleen aluerakenteessa Hakametsän kohdalla. Tie alkaa Takahuhdin kylältä Takahuhdintienä ja jatkuu Kissanmaalle Hippoksenkatuna. Tartonpuiston kohdalla vanha tielinjaus katkeaa hetkellisesti. Koskenmaantien varteen syntyi Takahuhdin kantatilojen maille Takahuhdin kylän ulkopuolelle tamperelaisten rakentama asuinalue Uusikylä 1900-luvun alkupuolella.

Paikalliset arvokohteet

- kohteeseen liittyy useita paikallisia arvoja
- kohteeseen liittyy paikallisia arvoja
- kohteeseen liittyy jotakin paikallisesti arvokasta

14. Tammisen leipomo / Vilkmanin talo, Takahuhdintie 12 •

Arvot identiteetti, kerroksellisuus

Uudenkylän ensimmäisen asuintalon paikka 1890-luvun alkupuolelta. Muurari Konsta Vilkman rakensi leipomorakennuksen, jonka yhteydessä oli myös perheen asunto. Rakennukset purettiin 1900-luvun alussa ja niiden tilalle rakennettiin uusi leipomo. Leipomotoiminta toimi 1970-luvulle saakka, viimeksi kotileipomona. Vilkmanin jälkeläiset ovat myöhemmin perustaneet mm. Leivon Leipomon. Rakennus on yhä paikallaan asuintaloksi muutettuna.

15. Taideteos Naula Kissantassun korttelissa

Alueen ainoa julkinen taideteos on tamperelaisen kuvanveistäjän Unto Hietasen teräsbetoniveistos Naula (1969), joka sijaitsee Kissanmaantien ja Hippoksenkadun kulmauksessa Kissantassun kerrostalojen ja liikennetalojen välissä sijaitsevalla pienellä aukiolla.

Kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö

Rakennetun ympäristön arvot ja ominaispiirteet

 Aikakauden edustava alue tai alueen osa, jossa alkuperäinen korttelirakenne, ympäristö ja rakennuskanta ovat säilyneet. Arkkitehtonisesti arvokas kokonaisuus.

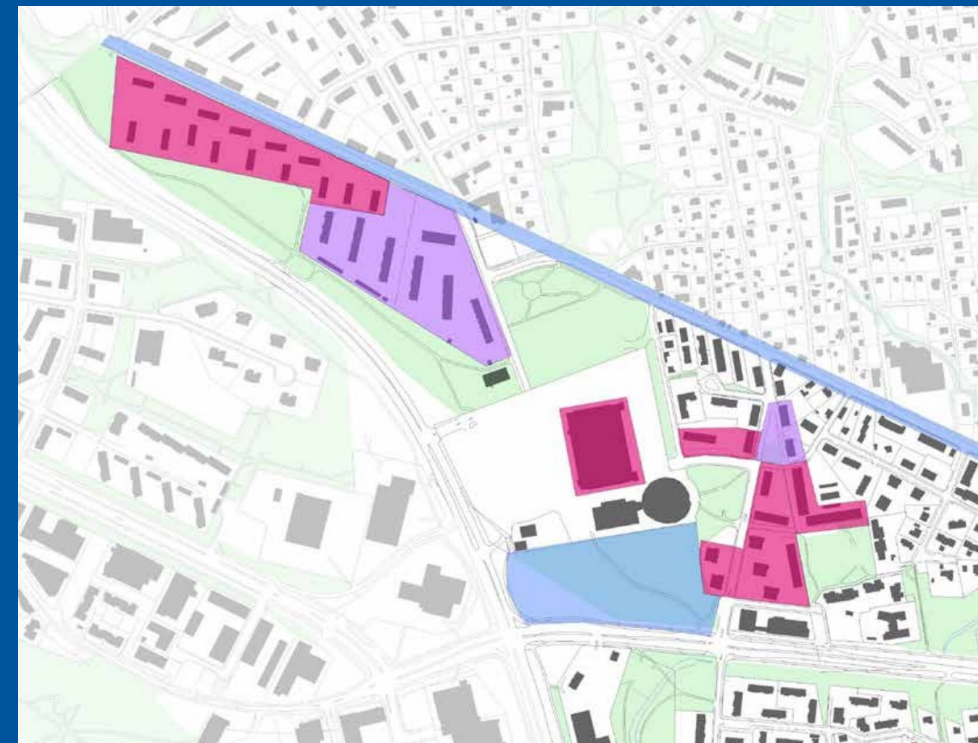
Toimenpidesuositus: Alueella tulee pyrkiä säilyttämään korttelirakenne, pihat ja rakennusten alkuperäiset ominaispiirteet. Alueet ovat arkoja muutokselle. Jäähallin osalta tärkeää on riittävän avoimen tilan varaaminen hallin ympäristöön.

 Aikakaudelleen tyypillinen asuinalue tai alueen osa, jolla alkuperäinen korttelirakenne on säilynyt. Alueen kaupunkirakenteella on arvoa.

Toimenpidesuositus: Alueen korttelirakenne ja pihat tulee pyrkiä säilyttämään. Tarvittavat muutokset ja lisäykset tulee sovittaa alueen alkuperäiseen luonteeseen.

 Historiallinen kaupunkirakenteen osa. Arvo muodostuu kokonaisuudesta, yksittäiset rakennukset tai tekijät eivät pääosin ole arvokkaita.

Toimenpidesuositus: Kaupunkirakenteen hahmo tulee pyrkiä säilyttämään ja mahdollisuuksien mukaan eheyttämään.

Keskeiset vaikutukset

rakennetun ympäristön arvoihin ja ominaispiirteisiin

 Aikakauden edustava alue tai alueen osa, jossa alkuperäinen korttelirakenne, ympäristö ja rakennuskanta ovat säilyneet. Arkkitehtonisesti arvokas kokonaisuus.

Toimenpidesuositus: Alueella tulee pyrkiä säilyttämään korttelirakenne, pihat ja rakennusten alkuperäiset ominaispiirteet. Alueet ovat arkoja muutokselle. Jäähallin osalta tärkeää on riittävän avoimen tilan varaaminen hallin ympäristöön.

1. Hakametsän vanha jäähalli

Jäähalli saa asemakaavassa suojelumerkinnän, joka kieltää rakennuksen purkamisen ja turvaa sen alkuperäisiä ominaispiirteitä. Väljyys hallin ympärillä vähenee, mutta sen asema itsenäisenä, tunnistettavana rakennuksena säilyy. Jäähalli on edelleen nähtävissä tärkeimmistä näkymäsuunnista Kissanmaankadulta ja Hervannan valtavyhlän suunnalta.

2. AUSA-talot (Uudenkylänkatu 1, 3, 4, 6 ja 7)

Korttelit jäävät asemakaava-alueen ulkopuolelle. Korttelirakenne, pihat ja rakennusten ominaispiirteet säilyvät.

Keskeiset vaikutukset

rakennetun ympäristön arvoihin ja ominaispiirteisiin

Aikakaudelleen tyypillinen asuinalue tai alueen osa, jolla alkuperäinen korttelirakenne on säilynyt. Alueen kaupunkirakenteella on arvoa.

Toimenpidesuositus: Alueen korttelirakenne ja pihat tulee pyrkiä säilyttämään. Tarvittavat muutokset ja lisäykset tulee sovittaa alueen alkuperäiseen luonteeseen.

3. Kissantassun kortteli, Kissanmaankatu 22-32

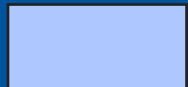
Kortteli jää asemakaava-alueen ulkopuolelle. Korttelirakenne, pihat ja rakennusten ominaispiirteet säilyvät.

4. Uudenkylänkatu 8 ja 12

Kortteli jää asemakaava-alueen ulkopuolelle. Korttelirakenne, pihat ja rakennusten ominaispiirteet säilyvät.

Keskeiset vaikutukset

rakennetun ympäristön arvoihin ja ominaispiirteisiin

Historiallinen kaupunkirakenteen osa. Arvo muodostuu kokonaisuudesta, yksittäiset rakennukset tai tekijät eivät pääosin ole arvokkaita.

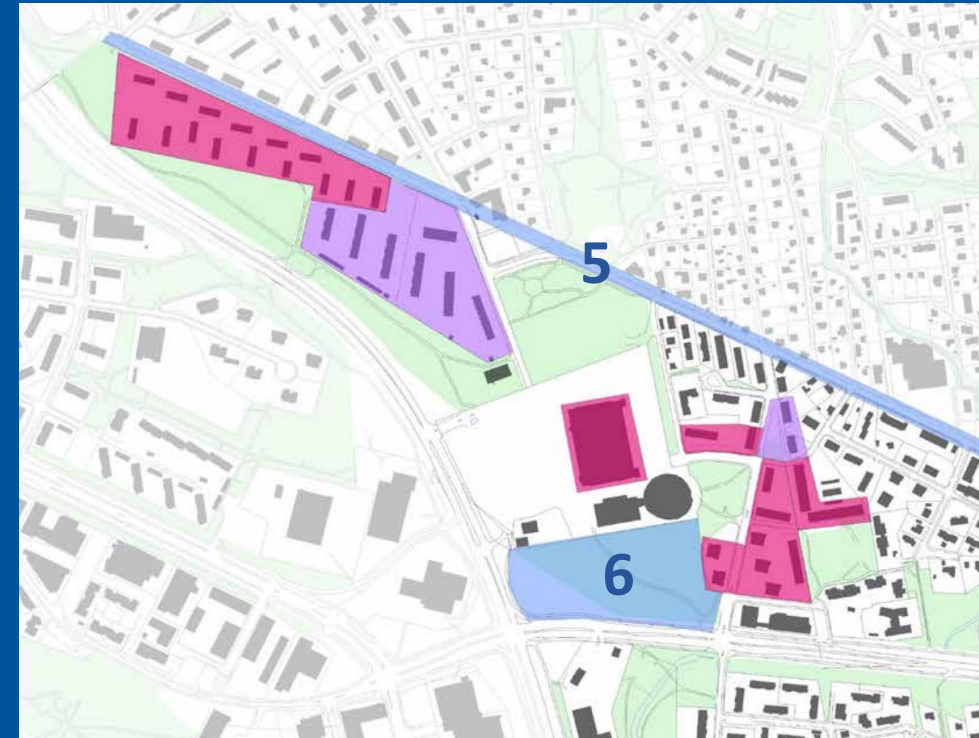
Toimenpidesuositus: Kaupunkirakenteen hahmo tulee pyrkiä säilyttämään ja mahdollisuuksien mukaan eheyttämään.

5. Vanha Koskenmaantie

Kaava-alueita sivuavalle Takahuhdintien osuudelle suunnitellaan kävelyn ja pyöräilyn väylät. Kadun linjausta ei muuteta.

6. Hakametsän metsäalue

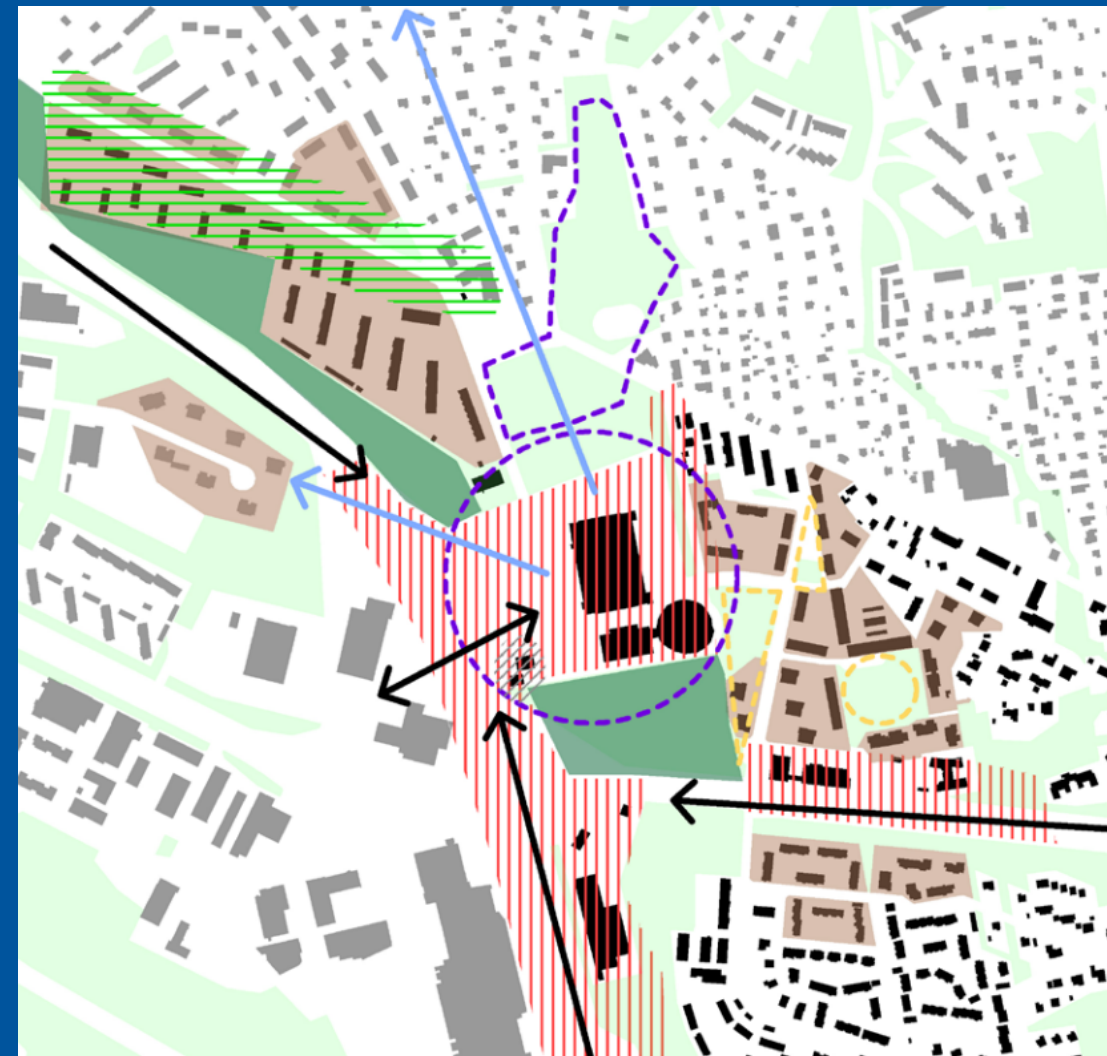
Metsäalueen kaupunkikuvallisesti olennaisin osa, täysikasvuinen männikkö, säilyy pääosin. Metsän kokonaishahmo kaupunkikuvassa säilyy.

Kaupunkikuva-analyysi

*Kaupunkikuva- ja kulttuuriympäristöselvitys,
WSP Oy, 2014*

- Paikallisesti merkittävä avoin ulkotila
- Kaupunkikuvallisesti arvokas ympäristö
- Kaupunkikuvallisesti merkittävä viheralue
- Kaupunkikuvallista potentiaalia sisältävä ulkotila
- Rakentamisen mittakaavamuuotos, kerrostalokorttelit
- Kaupunkikuvallisesti merkittävä alueen osa
- Kaupunkikuvallinen häiriö
- Tärkeä kaupunkikuvallisesti kehitettävä näkymäyhteys
- Tärkeä säilytettävä näkymäyhteys

Kaupunkikuva-analyysin aineistosta

Asemakaavaratkaisun vaikutusten vertailu kaupunkikuva-analyysin kaaviokarttaan; näkymiä kaupunkimallista ja viitesuunnitelmiin liittyviä visualisointeja

Seuraavilla sivuilla asemakaavan mukaista rakentamista verrataan sivun 14 karttaan ja siinä kirjattuihin havaintoihin kaupunkikuvan arvoista.

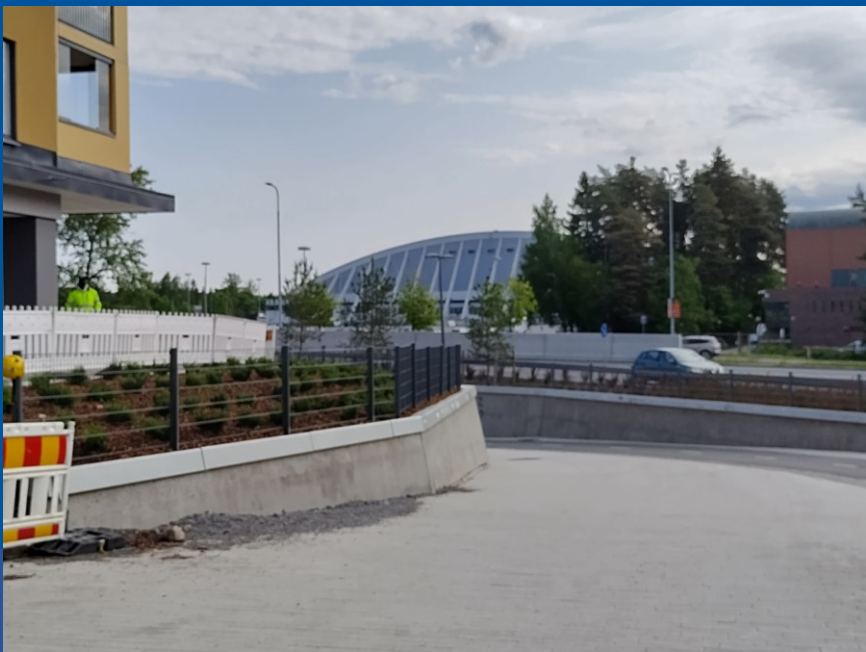
Kuvat ovat näkymiä Tampereen kaupunkimallista tai Sport Campus –suunnitelmaan liittyviä visualisointeja. Kuviin on kirjattu, onko kysymyksessä näkymä kaupunkimallista vai viitesuunnitteluaineistosta.

Kaupunkimallin olemassa olevat rakennukset ja muu ympäristö ovat paikoin rosoisia mallitekniikkaan liittyvistä syistä. Kaupunkimallikuvat auttanevat silti osaltaan arvioimaan Hakametsän sporttikampukselle ajateltujen rakennushahmojen mittakaavaa ja roolia kaupunkinäkymissä. Lähivuosina suunniteltaviksi tuleville alueille on hahmoteltu rakentamista pelkistetyn laatikkomaisina, kellertävinä rakennuksina.

Kaupunkikuvalliset vaikutukset

Tärkeä kaupunkikuvallisesti kehitettävä näkymäyhteys lännestä jäähallille

Sporttikampuksen keskeisen aukion melusuojausta ja istutettavia alueita suunniteltaessa tulee huolehtia jäähallin huolimatta jäähallin näkyvyydestä ja tunnistettavana Kalevan suuntaan. Näkymä Kalevan suuntaan Jäähallinraitille. Oikealla näkymä urheilukampukselle, kuva Tampereen kaupunkimallista. Alla valokuva nykytilanteesta.

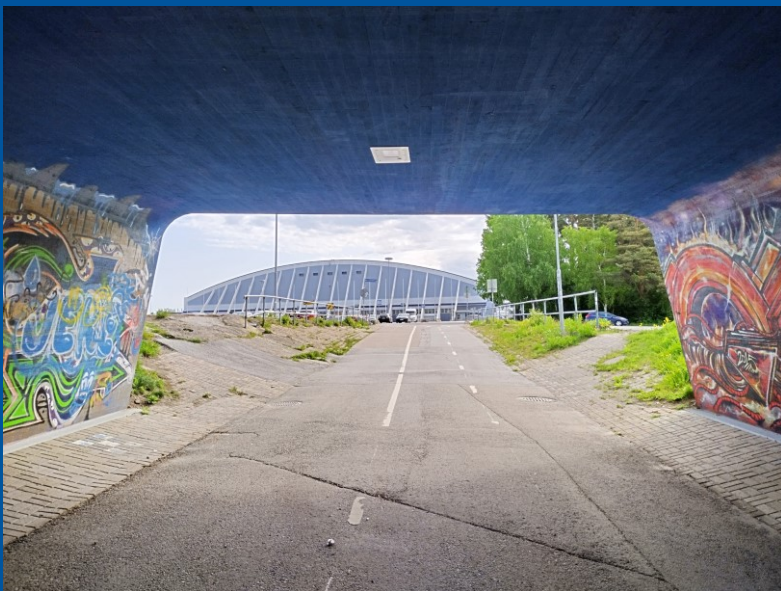

Kaupunkikuvalliset vaikutukset

Tärkeä kaupunkikuvallisesti kehitettävä näkymäyhteys lännestä jäähallille

Nykyisen pysäköintialueen muuttuessa Sporttikampuksen keskeiseksi aukioksi alue jaetaan korkeusasemien suhteen kahteen tasoon. Halli sijaitsee ylätasolla. Sijainti, korkeusasema ja jäähallin tunnistettava kokonaishahmo korostavat rakennuksen roolia sporttikampukselle Kalevan suunnalta saavuttaessa.

Oikealla kuva viitesuunnitelma-aineistosta, visualisointi Arkkitehdit Kontukoski Oy. Alla olevassa valokuvassa näkyvät maanpinnan loiva nousu ja jäähallin rooli nykytilanteessa.

Kaupunkikuvalliset vaikutukset

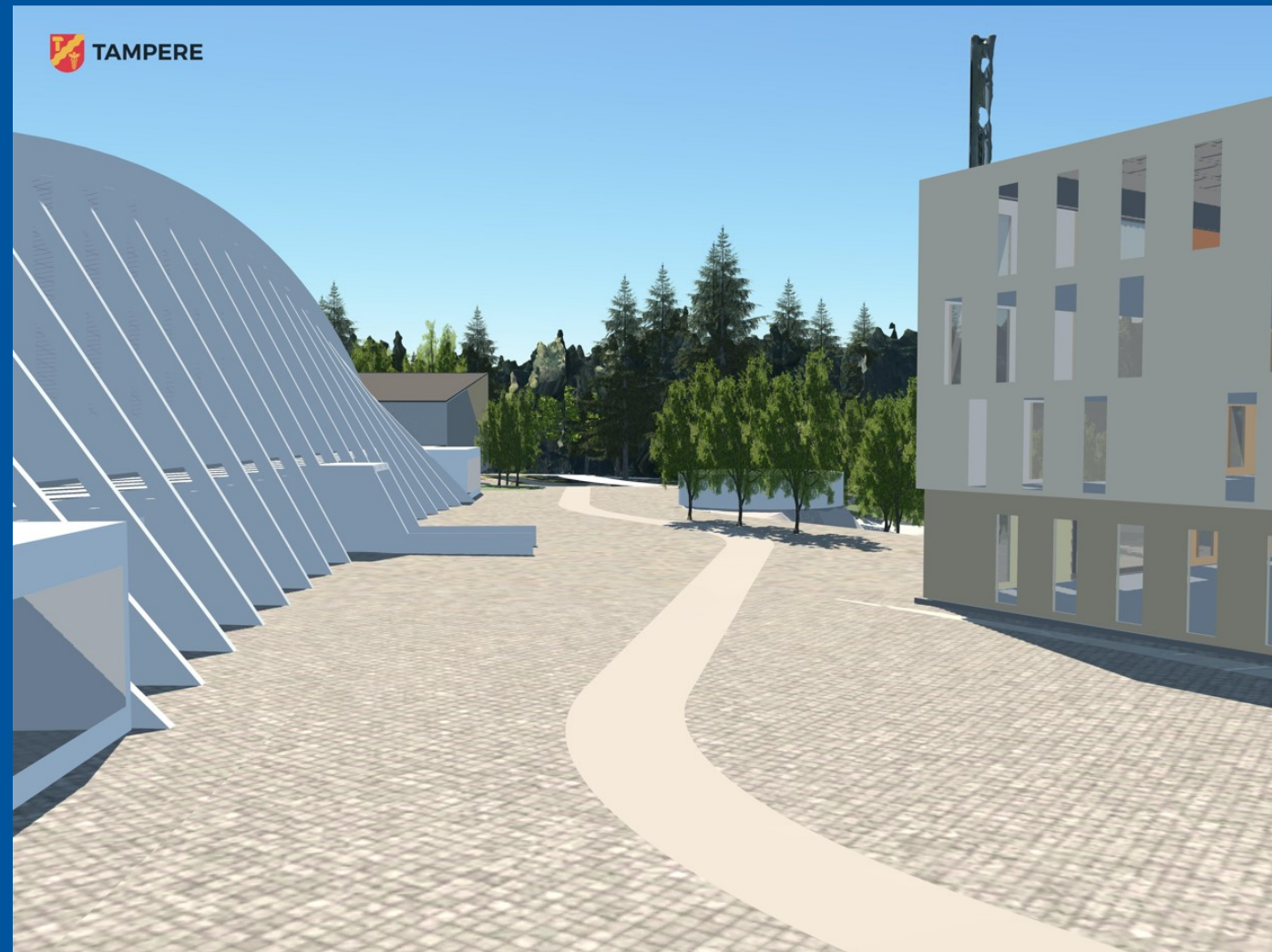
*Kaupunkikuvallisesti merkittävä alueen osa;
avoin tila Hakametsän jäähallin ympärillä*

*Kaupunkikuvallisesti merkittävä viheralue;
Hakametsän metsäalue*

Näkymä Hakametsän jäähallin edustalta etelään. Uusi harjoitushalli on välittömästi vanhan eteläpuolella, mutta vanha halli Haka 1 erottuu edelleen kokonaisuudesta itsenäisenä rakennuksena pitkän julkisivunsa ja voimakkaan muotokielen ansioista.

Metsä kaupunkitilan taustanäkymänä säilyy.

Kuva Tampereen kaupunkimallista.

Kaupunkikuvalliset vaikutukset

*Kaupunkikuvallisesti merkittävä alueen osa;
avoin tila Hakametsän jäähallin ympärillä*

Näkymä jäähalli Haka 1:n edustalta pohjoiseen. Uusi hybridikortteli näkyy vasemmalla ja asuinkortteli 1852 jäähallin takana. Täydennysrakentamisen rinnalla Haka 1 hahmottuu selkeästi itsenäisenä ja omaleimaisena rakennuksena.

Kuva Tampereen kaupunkimallista.

Kaupunkikuvalliset vaikutukset

Tärkeä säilytettävä näkymäyhteys; näkymä Kissanmaalta jäähallin suuntaan

Sporttikampus ja vanha jäähalli Haka 1 Kissanmaankadun päätenäkymässä.

Väljyys jäähallin ympärillä vähenee ja näkymä rajautuu kapeammaksi kuin nykytilanteessa. Jäähalli säilyy kuitenkin näkyvissä tunnistettavana rakennuksena.

Oikealla kuva viitesuunnitelma-aineistosta (Arkkitehtitoimisto Ahonen & Kangasvieri Oy, Heikkinen & Kangasaho Arkkitehdit Oy, Arkkitehdit Kontukoski Oy). Alla näkymä Kissanmaankadun suunnalta nykytilanteessa.

Kaupunkirakenne ja maisema

Paikallisesti merkittävä ulkotila; Tapiolanpuisto – Tartonpuisto

Kaupunkikuvallisesti merkittävä alueen osa; väljyys jäähallin ympärillä

Rakentamisen mittakaavamuutos, kerrostalokorttelit

Tärkeät säilytettävät näkymäyhteydet; Kalevan ja Kissanmaan suunta

Paikallisesti merkittävän ulkotilan (Tapiolanpuisto – Tartonpuisto) rajausta ja näkymät muuttuvat.

Väljyys jäähallin ympärillä vähenee, mutta tilaa säilytetään ja länsijulkisivujen puolella.

Alueen nykyisten kerrostalokorttelien kokonaisuuteen tuodaan uusi mittakaava

Näkymäsuuntiin jäähallilta Kissanmaan ja Kalevan suuntaan säilyvät nykyistä rajatun näkymät.

Kuva Tampereen kaupunkimallista. Näkymä Uudenkylän suunnalta kohti Kaleva-Hakametsä-paikalliskeskusta.

Kaupunkirakenne ja maisema

Kaupunkikuvallisesti merkittävä viheralue; Hakametsä

Hakametsän kaupunkikuvallinen rooli säilyy, vaikka metsän kautta ohjataan uusi kävelyn ja pyöräilyn yhteys.

Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kissanmaa – Hipposkylä – Hakametsän jäähalli näkyy kuvassa kokonaisuutena.

Kuva Tampereen kaupunkimallista. Näkymä Hakametsän ja urheilukampuksen yli, kohti Kissanmaan ja Uudenkylän asuinalueita.

Kaupunkirakenne ja maisema

*Paikallisesti merkittävä avoin ulkotila; Tapiolanpuisto –
Tartonpuisto*

Rakentamisen mittakaavamuutos, kerrostalokorttelit

Avoimen ulkotilan jatkumo

Tapiolanpuistosta Tartonpuistoon säilyy,
vaikka tilan rajaukseen ja näkyymiin tulee
muutoksia.

Uuden kerrostalokorttelin 1852 ympärille
jäävä avoin tila Tartonpuistossa ja puusto
sekä Tartonpuistossa että Kovajankadun
varrella toimivat pehmentävinä reunoina
olemassa olevaa ympäristöä vasten.

Kaupunkirakenne ja maisema

Historiallinen kaupunkirakenteen osa; vanha Koskenmaantie

Näkymä Uudenkylän suunnalta kohti Kaleva-Hakametsä -paikalliskeskusta. Kuvassa on katkoviivalla merkittynä vanhan Koskenmaantien linja, joka on nykyisin Takahuhdintietä ja Hippoksenkatua. Vanhan Koskenmaantien linjaus ja katualueen rajaus säilyvät ennallaan.

Kuvan keskiosassa näkyy Hakametsän urheilukampuksen suunniteltuja rakennuksia ja niiden takana jo rakentunutta ja suunniteltua Kalevaa. Takana vasemmalla siintää Kalevanharju.

Varjostustarkastelu

Kevät

31.3. klo 9

Varjostustarkastelu

Kevät

31.3. klo 12

Varjostustarkastelu

Kevät

31.3. klo 16

Varjostustarkastelu

Kesä

1.7. klo 9

Varjostustarkastelu

Kesä

1.7. klo 12

Varjostustarkastelu

Kesä

1.7. klo 16

Varjostustarkastelu

Syksy

30.9. klo 9

Varjostustarkastelu

Syksy

30.9. klo 12

Varjostustarkastelu

Syksy

30.9. klo 16

Varjostustarkastelu

Talvi

30.11. klo 9

Varjostustarkastelu

Talvi

30.11. klo 12

Varjostustarkastelu

Talvi

30.11. klo 16